

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 6. novembra 1878.

Obseg: Kmetijske zadeve v letošnjih deželniñ zborih. — Kako sušiti sadje, da je lepo in dobro. — Gospodarske novice. — Grof Andrassy in pa Turške železnice. (Konec.) — Učiteljski zbori v Ljubljani. (Kon.) — Obravnave iz deželniñ zborov. — Mnogovrstne novice. — Vên rad bi šel, vên! — Dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Kmetijske zadeve v letošnjih deželniñ zborih.

Obravnave kmetijstvo zadevajoče so bile letos skoro v vseh deželniñ zborih iz različniñ obzirov na dnevnem redu.

Tako je, na pr., deželni zbor Kranjski obravnaval potrebo dobriñ plemenskiñ juncev v vsaki občini, potrebo razdelitev sapašniñkov, potrebo milosti pri iztirjevanji zemljiškiñ davkov ali celó odpisa takih zaostaliñ davkov itd. — V Goriškem deželniñ zboru se je obravnavalo o čebeloreji, o silniñ stiskah, v katerih se nahajajo kmetje zaradi slabih letin po večletni grozdni boleznì in boleznì sviloprejk, silniñ zemljiškiñ davkov in priklad, dragiñ delavcev in poslov, nadlegovanja po beračiñ in ciganiñ itd., o katerih nadlogah je vrlo polit. društvo „Sloga“ peticijo vložila dež. zboru. — V mnogih deželniñ zborih se je čula ostra obsodba tega, da se je odpravila postava zoper odrtijo, po kateri se posebno kmetijski gospodarji odirajo, ki si ne morejo drugače pomagati kakor da denarja na posodo iščejo pri oderuhiñ; povdarjala se je zato nujna potreba, da se zopet vpelje postava zoper odrtijo, da se rešijo kmetovalci pogina. — V Dunajskem deželniñ zboru se je oglasil guvernìk, ki je s tehtno besedo povdarjal potrebo, da se bolj odraščena kmetijska mladina v ljudski šoli zraven navadniñ podukov podučuje tudi v kmetijstvu. Govoril je blizo takole:

Veliko važnejše, kakor vse današnje vojske, so na svetu premembe po napravi železnic, katere pomikujejo dežele k deželam tako, da so zdaj veliko krajša in cenejša pota odprta prevaževanju blagá, živine in ljudi sem ter tje. Tudi kmetijstvo je po vsem tem veliko drugačen obraz dobilo, kajti iz poprej zeló oddaljene ali celó zaprte vasi morejo se dandanes kmetijski pridelki na kratki poti prepeljavati iz dežele v deželo na prodaj. Celó Amerikansko mesó se pripeljava zdaj na Dunaj in drugam. *) Kaj po tem takem more in hoče naš kmet storiti? Podnebniñ razmer svojega kraja ne more predrugačiti in tudi solncu ne more ukazati, da bi drugače sijalo. O colnini, ki bi se stavila na izvaževanje blaga ali živine v tuje dežele, ne more se govoriti zato, ker kmetovalci morajo svoje pridelke na trg peljati, bodi-si blizo, bodi-si daleč. V takem slučaji ne ostaja nam

*) Kranjska goveda pa gredó na Bavarsko in v druge nemške kraje. Vred.

tedaj nič drugega, kakor to, da naši kmetje postanejo umni kmetovalci, kateri s tirjatvami današnjega časa napredujejo. Da se mora o tem še neizmerno veliko storiti, to vidimo, kamor koli pogledamo. Našemu kmetu se mora misel vcepiti, da si prizadeva v kmetijstvu tako podučen in izurjen biti, kakor so podučeni kmetovalci viših stanov. Naj kmetje nikar ne mislijo, da jim tega doseči ni mogoče, vsaj imajo brihtne glave in obilo priliko izkuševati to in uno, kar je že drugod za dobro potrjeno. Al kako to doseči? to je vprašanje. Le na poti šole in šolskega poduka. Kmetijski stan naj se po lastni omiki povzdigne sam na tisto stopinjo, katera tudi njemu gre v družbi drugiñ stanov. — Morebiti se bo ta ali uni tem besedam posmehoval in rekel: lejte no, „visoko učenost bočejo vrvati kmečkimi kočicami!“ Ne, ne, velike učenosti ni nikakor treba, da pride kmet na stopinjo umnega gospodarja, al to je treba, da se v njegovi hiši nabajajo kmetijske knjige in kak kmetijsk časnik zraven pluga, brane, motike itd. Po tej poti postane seljak umen gospodar v častitljivi kmetiski obleki ravno tako, kakor mestjan v gospôski suknji. Razloček mora biti med tem, kar kmetijski hlapec vé in zná, in pa med tem, kar mora gospodar vedeti in znati. Vsaj imajo dandanes tudi kmetje mesto v zborih županstva, — oni sedijo kot svetovalci v zborih, kjer se obravnavajo šolske potrebščine in druge zadeve, — da! tudi v deželniñ in državnih zborih sedijo že dandanes kmetje in njim na čast se mora reči, da se jako pošteno obnašajo. Pred 100 leti je bilo prav žalostno v ljudskih šolah; izmed kakih 100 otrok, ki bi bili imeli v šolo hoditi, hodilo jih je komaj 16. Še le pod cesarico Marijo Terezijo je obveljala postava, da so otroci morali od 6. leta svoje starosti do 12. leta šolo obiskovati. Ko pa je cesarica čez 6 let potem umrla, že je v našem cesarstvu nad 200.000 otrok v šolo hodilo. Pa tudi takrat so se zoper to postavo zeló upirali kmetje, ki niso razumeli, da človek, ki se vendar loči od neumnega voleka, mora brati, pisati in računati znati. Bilo je namreč takrat še dokaj takih ljudi, ki so trdili, da kmetu ni treba, da bi znal brati in pisati. Dandanes pač ni nikogar več, ki bi kaj tacega abotnega trdil, marveč se sprevidi, da je živa potreba za zboljšanje blagostanja kmetijskega, da vsak otrok v šolo hodi in da se odraščena mladina tudi nekoliko natoroznanskih in kmetijskih naukov navzame.

To pač so vse resnične besede.